

Urbański, Stanisław

"Księga Jubileuszowa Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży (1919-2000)", red. Jarosław Sokołowski, Łomża 2000 : [recenzja]

Studia Teologiczne 19, 506-508

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dogłębnie są opracowane zagadnienia teologiczne takie jak: Teologia liturgii, Biblia i liturgia, Bóg Ojciec, Jezus Chrystus, Duch Święty, Misterium Paschalne, Ofiara, Tajemnica, Celebracja, Wspomnienie.

Słownik ten porusza także praktyczne problemy pastoralne wspólnoty chrześcijańskiej. Między innymi takie zagadnienia jak: Liturgia pastoralna, Katecheza, Katechumenat, Zgromadzenie, Animacja, Grupa liturgiczna, Styl celebracji, Obecność chrześcijańska, Praca, Awans ludzki, Niepełnosprawni, Ruchy kościelne. Odnowa liturgiczna.

Słownik ten w sposób głęboki i fachowy przedstawia wiele zagadnień dotyczących życia Kościoła we współczesnym świecie. Ukazuje także w jaki sposób uwidaczniają się one w doświadczeniu liturgicznym. Ponadto zawiera wiele innych nowych haseł, których nie było w poprzednim wydaniu tego słownika. Są to między innymi takie hasła jak: Aniołowie, Błogosławieństwo, Kalendarz liturgiczny, Katechizm Kościoła Katolickiego, Katechumenat, Komunikacja i liturgia, Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Kult Eucharystyczny poza Mszą Świętą, Diakonat, Bóg, Ojciec, hermeneutyka, Lekcjonarz. Egzorcyzmy, Niepełnosprawni i liturgia, Grupa liturgiczna, Świeccy, Lekcjonarz, Martyrologium, Mistagogia, Ruch liturgiczny we Włoszech, Odnowa liturgiczna, Ryt hebrajski, Czasopisma liturgiczne, Życie konsekrowane i liturgia.

Słownik ten z pewnością będzie użyteczny nie tylko profesorom liturgiki, seminarzystom, studentom teologii i innych specjalizacji, siostronom zakonnym ale także wszystkim wiernym, którzy pragną pogłębiać swoją wiedzę na temat liturgii, by w ten sposób móc ją przeżywać świadomie, czynnie i owocnie. Dzieło to może stanowić wspaniałą pomoc wszystkim animatorom życia liturgicznego, katechetom instytucjom świeckim, studentom kolegiów teologicznych, dziennikarzom, wszystkim twórcom kultury i wszystkim chrześcijanom.

Ks. Tadeusz Syczewski

Ks. Jarosław Sokołowski (red.), *Księga Jubileuszowa Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży (1919–2000)*, WSD, Łomża 2000, s. 488.

Opus Magnum Seminarium Duchownego w Łomży. Seminarium duchowne, według definicji Soboru Watykańskiego II, powinno być „sercem diecezji”, gdyż prowadzi dla niej formację kapłańską, konieczną ze względu na samą jedność kapłaństwa katolickiego wszystkich kapłanów diecezjalnych i zakonnych, należących do jakiegokolwiek obrządku. Kościół Katolicki już od początku swej działalności troszczył się o formację kapłańską. We

wczesnym średniowieczu kształcenie księży odbywało się z początku w szkołach katedralnych, klasztornych i parafialnych, potem w uniwersytetach. Ale dopiero Sobór Trydencki (1563) zobowiązał biskupów do zakładania seminariów duchownych na wzór kolegiów jezuickich. W Polsce pierwsze seminarium duchowne założył Kard. S. Hozjusz w Braniewie.

Niektóre polskie seminaria duchowne mogą się już poszczycić obszernymi monografiami. Seminarium łomżyńskie chlubi się pierwszym, najobszerniejszym opracowaniem, wydanym z okazji Roku Jubileuszowego, w 82 rocznicę jego powstania, pod red. Ks. J. Sokołowskiego. Na czele komitetu redakcyjnego stanął Ks. prof. dr hab. J. M. Dołęga, wieloletni profesor tegoż seminarium, a zarazem dziekan Wydziału Filozofii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

W potężnych rozmiarów Księdze Jubileuszowej, znajdziemy między innymi obszerne, źródłowe studium napisane przez Ks. prof. dr hab. W. Jemielity „Zarys dziejów Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży”. Autor wykorzystał tutaj zasoby archiwalne Kurii Diecezjalnej, jak też literaturę zawartą w innych ośrodkach. Zwrócił uwagę na charakterystykę księży profesorów i wychowawców pracujących w seminarium, na liczbę wstępujących na pierwszy rok oraz wyświęconych kapłanów, na wychowanie, środki finansowe, warunki lokalowe.

Księga Jubileuszowa seminarium łomżyńskiego, w której na naczelnym miejscu został umieszczony powyższy artykuł, zawiera wiele innych studiów i przyczynków związanych tematycznie z dziejami Seminarium Duchownego w Łomży, zasługujących na wyliczenie. Ks. J. Sokołowski pisze o „Nauce w Wyższym Seminarium Duchownym w Łomży”. Pierwsza część artykułu traktuje o profesorach, którzy mówią o przedmiotach nauczania, druga zaś o działalności naukowej profesorów; Ks. J. Okuła zaprezentował studium dotyczące „Formacji duchowej w Wyższym Seminarium Duchownym w Łomży”, zwracając uwagę na działalność formacyjną ojca duchownego Ks. M. Sasinowskiego i Ks. E. Samsela, obecnie ordynariusza diecezji ełckiej, a także na program i formy formacji; Ks. K. Pruszyński przedstawił „Księgozbiory Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży” liczące aktualnie około 50 tysięcy. „Życie i działalność Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży” jest przedmiotem pracy Ks. Z. Golana (prorektora). Ks. J. Sokołowski opracował „Wspomnienia o zmarłych rektorach i profesorach Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży, wymieniając 29 postaci, pióra różnych autorów; Ks. J. M. Dołęga zaś opracował „Personel pomocniczy Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży”, wymieniając między innymi artykuły pióra Ks. J. Grajewskiego i s. H. Iwanickiej o pracy Córek Najczystszej Serca Najświętszej Maryi Panny.

Druga część Księgi Jubileuszowej jest aneksem zawierającym wykaz biskupów łomżyńskich i rektorów seminarium, przemówienie Jana Pawła II, wygłoszone w seminarium dnia 5 czerwca 1991 roku, list dziękczynny do

Ojca Świętego Ks. Bp. Juliusza Paetza, Ratio Studiorum, program studiów w Wyższych Seminarjach Duchownych w Polsce, podstawowe zasady wychowawcze w Seminarium Duchownym w Łomży, zakończenie oraz summary w języku angielskim, niemieckim, francuskim i włoskim.

W aneksie zdjęciowym umieszczono fragment Kroniki Seminarium Duchownego w Łomży z roku 1919 oraz bogatą serię wykonanych fotografii związanych tematycznie z zawartością Księgi.

Na zakończenie należy wymienić słowa „Serce Diecezji” obecnego biskupa ordynariusza diecezji Stanisława Stefanka TChr., profesora bibliistyki, dyrektora Instytutu Studiów nad Rodziną Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, wyrażające troskę o naukowy rozwój seminarium na poziomie uniwersyteckim. Ks. Biskup między innymi pisze, że w tym celu „trzeba będzie sprostać występującemu coraz częściej działaniu drenażowemu, które pracowników naukowych z seminarium przenosi na uniwersytety. Trzeba szukać formuły korporacji, naukowej współpracy przy równoczesnym rozwoju własnego ośrodka, aż do usamodzielnienia na prawach wydziału”.

Nie można też ominąć „Przedmowy” pióra Ks. A. Miałchowskiego, aktualnego rektora seminarium, troszczącego się o wspólnotę seminaryjną, jako wspólnotę osób i jako instytucję uczelnianą.

Księga Jubileuszowa (488 stron dużego formatu) wydało starannie Wyższe Seminarium Duchowne w Łomży na papierze ilustrującym, za co należą się jemu, jak i autorom słowa podzięk. Można zatem śmiało powiedzieć, że Księga Jubileuszowa powstała z inicjatywy księdza prof. dr. hab. Józefa M. Dołęgi, w opracowaniu redakcyjnym księdza dr. Jarosława Sokołowskiego oraz Księży Profesorów zebranych na sesji zakończenia roku akademickiego 1999/2000. Stanowi ona wspaniałe compedium wiedzy w zakresie życia i działalności seminarium na przestrzeni 82 lat istnienia. Bogactwo materiałów, całościowe ujęcie pracy uczelni zaowocowało bezcennym dziełem dla historii Kościoła w Polsce, dla diecezji łomżyńskiej, a także jako hołd wdzięczności dla tych, którzy pracowali nad rozwojem oraz sukcesem tejże Alma Mater. Również dzieło to – jak pisze ks. rektor w przedmowie – stanie się „przedmiotem refleksji dla wielu kapłanów, przywołując na pamięć bogactwo przeżyć i wspomnień, odnoszących się do różnych wydarzeń, osób, sytuacji, które stały się udziałem w czasie realizacji tej jedynej i niepowtarzalnej drogi do kapłaństwa”.

*Ks. prof. dr hab. Stanisław Urbański
Dziekan Wydziału Teologicznego UKSW w Warszawie*